

Társadalmi jelzőszámok

Magyarország a társadalmi jelzőszámok tükrében

Harcza István

A korábbi években a társadalmi jelzőszámok fejezet kizárólag a hagyományos statikus jelzőszámokon alapult. Az idei kötetben, a dinamikus elemzések alfejezetben – *ad hoc* jelleggel – ízelítőt adunk a dinamikus jelzőszámok kialakításával kapcsolatos kutatásokból is. Ezek az indikátorok – amelyeket alapvetően longitudinális adatgyűjtések alapján lehet összeállítani – sokkal plasztikusabb képet képesek adni a társadalmi folyamatokról és jelenségekről, mint a keresztmetszeti idősorok alapján kialakított statikus jelzőszámok.

1. Statikus jelzőszámok

1.1. Népesedés és család

A magyar népesség lélekszáma a születések, a halálozások és a nemzetközi vándorlás egyenlegeként mintegy 309 ezer fővel csökkent 1990 és 2007 között, ezen belül 2005 és 2007 között 32 ezer volt a csökkenés. (Lásd a *Melléklet M1. táblázatát*.)

A népesség korstruktúráját makroökonómiai szempontból jellemzik az ún. eltartottsági ráták. Ezen belül is az öregedési index (az idős népesség aránya a gyermeknépességhez viszonyítva) mutatja a legnagyobb romlást, amelynek értéke 1990-ben még 65 volt, ám 2005-ben már 102, és a további romlás következtében 2007-ben 105.

Az utóbbi években is folytatódott az a tendencia, hogy enyhén növekedett a nők átlagos életkora az első házasságkötéskor, illetve ebből adódóan az első gyermek születésekor. Félő, hogy ha ez a folyamat a jövőben tartóssá válik, akkor a második, illetve többedik gyermek megszületésének a valószínűsége is fokozatosan csökkenni fog, amelynek következtében már nemcsak a gyermekvállalási életkor kitolását, hanem a születésszám visszaesését lehet majd megfigyelni.

Csökkenő ütemben ugyan, de folyamatosan nő a házasságon kívüli születések aránya, valamint az ezer fennálló házasságra jutó válások száma is.

Feltétlenül említést érdemel, hogy 2005 óta – a korábbi időszakokhoz viszonyítva – dinamikusabban növekedett az állandó és az ideiglenes belső vándorlás is.

1.2. Oktatás, iskolázottság

A legutóbbi években – 2005–2007 között – már szerényebb mértékben folytatódott az expanzió a közép- és felsőfokú tanintézetek nappali tagozatán: a középiskolákban tanulók részaránya – a megfelelő korúakon belül – 59%-ról 61%-ra, a felsőfokú oktatásban 25%-ról 26%-ra nőtt (*M2. táblázat*).

A felsőfokú iskolák esti-, illetve levelező tagozatain is jellemző volt – 2003-ig – a hallgatólétszám emelkedése, azóta viszont hányaduk komoly mértékben visszaesett (2003-ban arányuk 47%, 2007-ben 39% volt).

A munka melletti (életen át tartó) tanulásra vonatkozó mutatók már hosszabb ideje meglehetősen kedvezőtlen képet mutatnak: a 25–64 éves népességnek mindössze 3-4%-a tanul, ezzel szemben az EU-átlag – 2006-ban – 11%-ot tett ki, ami jelzi a nemzetközi mércével nézve is jelentős lemaradást. Egy 2003-ban végzett, célzott vizsgálat alapján – amely a képzésben való részvételnél nem az előző hónapot, hanem egy teljes évet vett alapul –, kiderült, hogy már 25 éves kortól kezdve drasztikusan visszaesik a képzésben résztvevők aránya.

Bizonyos mértékig az iskolarendszer hiányosságaival is összefügg, hogy a korai iskolaelhagyók aránya továbbra is viszonylag magas, évi 12-13% körül mozog, ami ugyan alacsonyabb az EU-tagországra jellemző átlagnál (15%), azonban a hátrányos élethelyzetek újratermelődése szempontjából jelentős feszültségócot jelent a társadalom számára.

1.3. Foglalkoztatás

A foglalkoztatottság – európai mércével nézve is – alacsony szintjében nem sok változás történt 2005 óta, sőt miután a munkanélküliségi ráta 2001 óta tartó emelkedése szinte töretlen, ezért e téren inkább a kedvezőtlen folyamatok voltak a dominánsak (*M3. táblázat*).

Az aktivitási arány enyhe emelkedését alapvetően az idézte elő, hogy a korábban bevezetett új nyugdíjba vonulási szabályok következtében az idősebb munkavállalók köréből kevesebben váltak nyugdíjassá, mint korábban.

A munkanélküliségi ráták alakulásában új vonás, hogy a 25 éven aluli fiatalok körében megállt a munkanélküliség növekedése, ami bizonyos fokig az

oktatási rendszer fokozatos kiterjedésével is összefügghet, hiszen az oktatás világa „parkírozási” lehetőséget is nyújt az érintett korosztályoknak. Ezzel együtt is a fiatalok körében a ráta kiugróan magas értéket mutat.

A fentiekből az is következik, hogy a növekvő munkanélküliség a középkorú és az idősebb korú munkavállalók körét jellemzi leginkább.

1.4. A lakosság jövedelmei

Miközben az utóbbi időszakban a reál kereseti index értékében viszonylag kisebb csökkenés következett be, addig az egy főre jutó bruttó hazai termékre továbbra is a folyamatos növekedés volt a jellemző (*M4. táblázat*).

A TÁRKI Háztartás Monitor felvétele alapján azt mondhatjuk, hogy 2003 és 2005 között a jövedelemegyenlőtlenségek kismértékű csökkenése elsősorban az alacsony jövedelműeknek az átlagosnál magasabb jövedelem-dinamikájára vezethető vissza. Újabb fejlemény, hogy 2005 óta az egyenlőtlenségek a korábbinál is nagyobb mértékben csökkentek, amit a jövedelemegyenlőtlenségek nagyságát tükröző Gini-mutató alakulása is megerősít. Az egyenlőtlenségek belső szerkezetének formálódásában továbbra is alapvető szerepe van az iskolázottságnak és a munkaerő-piaci helyzetnek.

1.5. Fogyasztás

A lakossági fogyasztás szerkezetében rövid távon többnyire csak viszonylag kis elmozdulások figyelhetők meg. A kisebb mérvű mozgások közül ki lehet emelni azt, hogy megállt az a tendencia, amely az élelmiszerekre fordított kiadások folyamatos csökkenését mutatta. Ezzel párhuzamosan továbbra is jellemző a lakásszolgáltatásra (víz, villany stb.), valamint a hírközlésre fordított kiadások hányadának a növekedése (*M5. táblázat*).

Az utóbbi években az infokommunikációs eszközök gyors elterjedésének lehetünk a tanúi, ezen belül is elsősorban a számítógép-használat és az internet-hozzáférés mutat nagyobb térhódítást. Ma már a 16–74 éves népesség több mint fele használja ténylegesen a számítógépet. E folyamatnak egyértelműen a fiatalabb korosztályok a nyertesei, hiszen a tényleges számítógép-használók arányát tekintve igen nagyok a generációk közötti különbségek: míg 2007-ben a 16–24 évesek 88%-a, addig az 55–64 évesek 34%-a használt számítógépet. Közel hasonló arányok mutathatók ki az internet-használat esetében is. Ugyanakkor az is megfigyelhető, hogy a legfiatalabb korosztályokban az elterjedtség kezd „beállni”, azaz nincs jelentős növeke-

dés, ami a jövőt tekintve arra utalhat, hogy a népesség egy meghatározott részének igen kicsi lesz az esélye arra, hogy a modern kommunikáció világába be tudjon kapcsolódni.

Érdekes módon – az internethasználók körén belül –, az internetes vásárlás terén már nem, vagy csak kismértékben jelennek meg korosztályi különbségek: így például a 16–24, illetve az 55–64 éveseknek közel ugyanakkora hányada, 15–19%-a vásárolt az interneten keresztül 2007-ben.

1.6. Lakáshelyzet

A lakásépítések 2005 óta tartó visszaesésében alapvető szerepet játszott az a körülmény, hogy a kormányzat visszavonta a korábbi lakástámogatási rendszert. Ám nemcsak az építések száma, hanem az új lakások átlagos alapterülete is csökkent. A kedvezményeket elvonó intézkedések miatt komoly mértékben csökkent a lakásberuházások aránya a nemzetgazdaság beruházásain belül (*M6. táblázat*).

1.7. Egészségi állapot

Az egészségi állapotra vonatkozó jelzőszámok egy része kedvező tendenciákat mutat, így például a születéskor várható átlagos élettartam továbbra is enyhén emelkedik, a 60 éves korban várható átlagos élettartam esetében pedig gyorsuló javulásról lehet beszélni (*M7. táblázat*).

Folytatódott a csecsemőhalálozás mutatójának a javulása, ugyanakkor az egyes főbb halálokok esetében, így elsősorban a daganatos betegségek okozta elhalálozások terén, romlás figyelhető meg. A tisztánlátást megnehezíti az a körülmény, hogy az utóbbi időben az adatfeldolgozás módjában, illetve az adatellenőrzésben bizonyos változások következtek be, amelynek következtében egyes halálokoknál – az adatok nem kellő összehasonlíthatósága miatt – nem lehet pontos képet alkotni. Ugyanígy adathiány miatt nem tudjuk korrekten bemutatni azt sem, hogy az utóbbi időszakban történt kórházbezárások következtében hogyan alakult a kórházi ágyellátottsággal kapcsolatos indikátor értéke (*M7. táblázat*).

1.8. Művelődés

A művelődés itt bemutatott jelzőszámainak többsége a művelődési tevékenység visszaesésére, illetve alacsony szinten való stabilizálódására enged következtetni. Bizonyos fókig kivételt jelent a kiadott könyvek száma, amely számottevő hullámozást követően, 2004–2005-ben jóval kedvezőbb képet mutatott, mint 1990-ben, ám 2006-ra e téren is csökkenés következett be. A kiadott könyvek példányszámát tekintve viszont a folyamatos visszaesés után, 2005-ben számottevő javulás mutatkozott, és az évente kiadott könyvek száma azóta szinten maradt.

A színház-, és a múzeumlátogatások gyakorisága – számottevő csökkenés után – viszonylag alacsony szinten stabilizálódott, a mozilátogatások esetében viszont folyamatos visszaesés figyelhető meg (*M8. táblázat*).

1.9. Deviáns viselkedés

Az utóbbi évek kedvező tendenciáját is figyelembe véve, Magyarországon – nemzetközi viszonylatban nézve – továbbra is magas az *öngyilkossági arányszám* (*M9. táblázat*).

Az *alkoholizmus* kiterjedtsége és az alkoholfogyasztásból eredő problémák nyomon követése alapvetően csak közvetett indikátorokkal lehetséges. A kiterjedtségre vonatkozóan a két hagyományos alkoholizmus-mutató közül az egyiket, a májzsugorodás okozta halálesetek arányszámát azért nehéz megítélni, mert az adatfeldolgozások módjában bekövetkezett változások hatással voltak az adatok tartalmára is, emiatt az idősor megtört.

Az egy főre jutó alkoholfogyasztás, tiszta (100 fokos) alkoholban kifejezve magas szinten stabilizálódott. A két adatból óvatosan azt a következtetést lehet levonni, hogy az alkoholizmus terjedése talán megállt. Ezt is figyelembe véve azonban az alkoholizmus nagyon elterjedt a magyar társadalomban.

A lelki betegségeket mérő jelzőszám, a *pszichiátriai gondozókban nyilvántartott betegek száma* inkább a gyógyellátás kiterjedését méri, mint a betegségek előfordulását. Az erre vonatkozó jelzőszám azt mutatja, hogy 2002 óta a gondozott betegek száma számottevően növekedett.

A *bűnözés* gyakoriságára vonatkozó mutatók arra engednek következtetni, hogy – a jogerősen elítéltek, valamint az ismertté vált közvédas bűncselekmények esetében is – a bűnözés elterjedtsége magas szinten stabilizálódott.

2. Dinamikus elemzések

A következő két alfejezetben a háztartás-összetétel, valamint a munkaerőpiaci pozíció változását bemutató dinamikus indikátorokat, illetve az erre alapozott leíró elemzést adjuk közre.

2.1. A háztartás-összetétel dinamikus alakulása

Az eddigiek során az egyes társadalmi jelenségek alakulását keresztmetszeti idősorok segítségével igyekeztünk bemutatni, amelyek alapján többnyire azt lehetett megállapítani, hogy két időpont között miként változott az adott jelenséget jellemző érték. Így például a háztartás-összetételre vonatkozóan kimutatható volt, hogy 2001 és 2005 között növekedett az egyedülállók, és ezzel párhuzamosan csökkent a „házaspár/élettárs gyerekekkel” típusú háztartások hányada. Ezek a keresztmetszeti idősorok azonban nem adnak információt arra vonatkozóan, hogy milyen dinamikai mozgások eredőjeként alakul ki a végeredmény, jelen esetben – két időpont között – a háztartások szerkezete. Továbbá az is jellemző, hogy a keresztmetszeti idősorok alapján többnyire csak viszonylag kisebb elmozdulásokat lehet megfigyelni, holott a dinamikára vonatkozó kép látszólagos, mert valójában egymás hatását gyakorta kioltó mozgások sorozataként jelenik meg az ezen idősorok által felrajzolt „álló-kép”.

A továbbiakban – a KSH-ban, 2005-ben végzett – Változó Életkörülmények Adatgyűjtés (VÉKA) keretében kialakított paneladatok alapján mutatjuk be a háztartások összetételében 2001–2005 között bekövetkezett változásokat, pontosabban az egyes kategóriák közötti mobilitást.

A demográfiai folyamatokban bekövetkezett változások – így például a párkapcsolatokon belül az élettársként együtt élők arányának erőteljes növekedése, részben ezzel összefüggésben a gyermekvállalási időszak kitolódása miatt – bizonyos mértékig befolyásolták a háztartás-összetétel formálódását is.

A longitudinális adatok alapján kimutatható, hogy 2001–2005 közötti időszakban a népesség 26%-ánál megváltozott a háztartás-összetétel, ám ennek mértéke – háztartástípusonként – változó (*1. táblázat*).

1. táblázat. A személyek háztartás-összetétel szerinti megoszlása 2001-ben és 2005-ben (%)

Kategóriák	2001	2005
Egyedülálló	9,4	10,9
– mindkét évben egyedülálló		7,9
– házaspárból egyedülálló		1,5
– egy szülő gyerekkel típusból lett egyedülálló		0,6
– egyéb típusból lett egyedülálló		0,9
Házaspár	18,4	18,8
– mindkét évben házaspár ¹		14,2
– gyerekes házaspárból házaspár		3,0
– egyéb típusból lett házaspár		1,6
Házaspár gyerekkel	48,1	43,4
– mindkét évben házaspár gyerekkel		37,9
– házaspárnak gyereke született		1,4
– egy szülő gyerekkel típusból házaspár gyerekkel		0,8
– egyéb egycsaládosból házaspár gyerekkel		1,3
– egyéb típusból lett házaspár gyerekkel		2,0
Egy szülő gyerekkel	8,3	9,3
– mindkét évben egy szülő gyerekkel		5,8
– házaspár gyerekkel típusból egy szülő gyerekkel		2,5
– egyéb típusból lett egy szülő gyerekkel		1,0
Egyéb egycsaládos háztartás	5,7	7,2
– mindkét évben egyéb egycsaládos háztartás		2,9
– házaspár gyerekkel típusból kilépő		1,7
– egyéb típusból lett egyéb egycsaládos háztartás		2,6
Többcsaládos, többháztartásos cím	10,1	10,4
– mindkét évben többcsaládos, többháztartásos cím		5,2
– egyéb típusból lett többcsaládos, többháztartásos		5,2
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

Forrás: Saját számítás, a 2005. évi Változó Életkörülmények Adatgyűjtés (VÉKA) keretében kialakított panel alapján.

Megjegyzés: N = 13 918 mindkét évben

- Az *egyedülállók* több mint egynegyede 2001 és 2005 között vált egyedülállónak, mintegy fele részük oly módon, hogy zömében özvegyülés következtében vesztette el a párját.

- A *házaspár/élettárs gyerek nélkül* kategóriában is közel egynegyed körül alakult az újonnan belépők aránya. E csoport zömét (kétharmadát) azok

¹ Az élettársi kapcsolatban élőköt hasonlóan kezeltük, mint a házaspárokat.

tették ki, akiknek felnőtt gyermeke időközben elköltözött otthonról. Meglehetősen alacsony az egyedülállók csoportjából történő belépés (2,3%).

- A *házaspár/élettárs gyerekekkel* kategória tűnik a legstabilabbnak, miután körükben mindössze 13%-ot tett ki az új belépők hányada. Az újonnan belépőknek csupán egynegyede került ki a gyermek nélküli párok csoportjából.

- Az *egy szülő gyerekekkel* kategóriában az új belépők már viszonylag magas hányadot (37%) képviseltek, akiknek háromnegyede a gyermekes párok kapcsolat felbomlása révén került ide. A törekenyebb élettársi kapcsolatok erőteljes térhódítása miatt e csoport növekvő utánpótlásra számíthat.

- Az *egyéb egycsaládos*,² valamint a többcsaládos, többháztartásos kategóriákban – az előbbiekhöz képest – már jóval nagyobb mobilitás figyelhető meg (50–60% az új belépők aránya), hiszen már csak a nagyobb létszám miatt is nagyobb az esély arra, hogy a háztartástagok mozgása miatt változzon az összetétel. Az egyik tipikus eset az, amikor a családot alapító fiatalok egy ideig – háromgenerációs keretek között – a szülőkkel élnek együtt, majd onnan elköltöznek.

2. táblázat. A személyek háztartástípusok közötti mobilitása, 2001–2005 (%)

Háztartás- összetétel 2001-ben	KILÉPÉSI MOBILITÁS Háztartás-összetétel 2005-ben						Ösz- szesen
	Egyedül- álló	Házaspár	Házaspár gyerekekkel	Egy szülő gyerekekkel	Egyéb egy- családos	Többcsa- ládos, többháztartásos	
Egyedülálló	84,4	4,6	2,0	2,0	2,4	4,6	100,0
Házaspár	8,4	77,2	7,7	0,0	2,4	4,3	100,0
Házaspár gyerekekkel	0,6	6,2	78,8	5,2	3,5	5,7	100,0
Egy szülő gyerekekkel	7,1	1,0	9,0	70,2	5,9	6,8	100,0
Egyéb egy- családos	2,6	6,4	22,7	4,7	51,1	12,1	100,0
Többcsaládos, többháztartásos	4,8	7,1	18,0	4,5	14,4	51,2	100,0
<i>Összesen</i>	<i>10,9</i>	<i>18,8</i>	<i>43,3</i>	<i>9,3</i>	<i>7,2</i>	<i>10,4</i>	<i>100,0</i>

² Az *egyéb egycsaládos* kategóriába azok a háztartások kerültek, ahol a házaspár, házaspár gyerekekkel, valamint az egy szülő gyerekekkel típus mellett más rokon, vagy nem rokon személyek is éltek, azonban ezek nem alkottak önálló családot. Am idesoroltuk azokat az eseteket is, amikor két rokon személy, például két testvér élt együtt.

Háztartás- összetétel 2001-ben	BELÉPÉSI MOBILITÁS						Ösz- szesen
	Háztartás-összetétel 2005-ben						
	Egyedül- álló	Házaspár	Házaspár gyerekkel	Egy szülő gyerekkel	Egyéb egy- család	Többcsa- ládós, többháztartásos	
Egyedülálló	72,1	2,3	0,4	2,0	3,2	4,1	9,4
Házaspár	14,0	75,7	3,2	0,6	6,1	7,7	18,4
Házaspár gyerekkel	2,7	15,9	87,4	27,0	23,1	26,2	48,1
Egy szülő gyerekkel	5,4	0,4	1,8	62,6	6,8	5,5	8,3
Egyéb egy- család	1,4	1,9	3,0	2,9	40,7	6,6	5,7
Többcsaládós, többháztartásos	4,4	3,8	4,2	4,9	20,1	49,9	10,1
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Ld. 1. táblázat.

2.2. Munkaerő-piaci csoportok mobilitása³

A hagyományos keresztmetszeti idősorok – a foglalkoztatottság esetében is – alapvetően csak a különböző irányú folyamatok „összhatásaként” megjelenő képet vetítik elénk, következésképpen döntően a mindenkori szerkezetről, illetve annak időről időre való változásáról kapunk információt.

Így például a 3. táblázat keresztmetszeti adatai azt tükrözik, hogy 2001 és 2005 között az egyes munkaerő-piaci kategóriák részaránya több-kevesebb mértékben változott ugyan, ám a szerkezet egésze csak kismértékben módosult. (A teljesség kedvéért a munkaerő-piacról tartósan vagy ideiglenesen kilépőkre vonatkozóan is közlünk információt.) A 2005. évre vonatkozó – longitudinális forrásokból származó – adatsorból azonban az is kiderül, hogy egy-egy kategórián belül mekkora hányadot tettek ki azok, akik mindkét idő-

³ A munkaerő-piaci csoportok kialakításánál alapvetően arra törekedtünk, hogy a képzett kategóriák többé-kevésbé tükrözzék a munkaerőpiacon megjelenő kedvező, illetve hátrányos helyzetet. Ennek megfelelően kerültek külön kategóriába a teljes, illetve a részmunkaidőben foglalkoztatottak. A teljes munkaidősökön belül pedig külön kezeltük a szellemi, a fizikai foglalkozásúakat, valamint a vállalkozókat. A munkanélkülieket – alapvetően a hasonló megélhetési viszonyok alapján – összevontuk a felnőtt eltartottakkal. Végül a potenciális munkaerő-piaci részvétel szempontját figyelembe véve, külön kategóriát képezték a gyeseen, gyeden, gyeten levők, valamint az öregségi (özvegyi) nyugdíjasok és a rokkantsági nyugdíjasok. (Minta-elemszám: N = 10 545.)

pontban ugyanahhoz a kategóriához tartoztak (immobilak voltak), illetve azok, akik más csoportokból léptek be.

3. táblázat. A 2001-ben 15 éves és idősebb nem tanulók megoszlása munkaerő-piaci pozíció szerint, 2001, 2005 (%)

Kategóriák	2001	2005
Szellemi foglalkozású	18,5	18,8
– mindkét évben szellemi foglalkozású		14,4
– teljes munkaidős fizikai foglalkozásúból szellemi foglalkozású		1,8
– egyéb kategóriából lett szellemi foglalkozású		2,6
Teljes munkaidős fizikai foglalkozású	23,6	20,7
– mindkét évben teljes munkaidős fizikai foglalkozású		15,6
– szellemiből teljes munkaidős fizikai foglalkozású		1,4
– egyéb kategóriából lett fizikai foglalkozású		3,7
Vállalkozó	7,0	7,2
– mindkét évben vállalkozó		4,2
– egyéb kategóriából lett vállalkozó		3,0
Részmunkaidős fizikai vagy alkalmi munkás	1,7	2,9
– mindkét évben részmunkaidős fizikai, vagy alkalmi munkás		0,4
– egyéb kategóriából lett részmunkaidős fizikai, vagy alkalmi munkás		2,5
Rokkantnyugdíjas	7,4	9,0
– mindkét évben rokkantnyugdíjas		4,9
– egyéb kategóriából lett rokkantnyugdíjas		4,1
Öregségi nyugdíjas	25,0	27,8
– mindkét évben öregségi nyugdíjas		24,9
– egyéb kategóriából lett öregségi nyugdíjas		2,9
Munkanélküli, eltartott	11,7	9,5
– mindkét évben munkanélküli, eltartott		4,3
– egyéb kategóriából lett munkanélküli, eltartott		5,2
Gyermekgondozási szabadságon levő	5,1	3,8
– mindkét évben gyermekgondozási szabadságon levő		2,0
– egyéb kategóriából lépett be		1,8
Egyéb	–	0,3
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

Forrás: Id. 1. táblázat.

Megjegyzés: N = 10 545 mindkét évben

Az immobilak és az újonnan belépők egymáshoz viszonyított aránya kategóriánként változó, a szellemi foglalkozásúak esetében, például közel egyharmadot tettek ki a más csoportokból belépők, a részmunkaidős fizikai foglalkozásúak és alkalmi munkások esetében viszont 80, illetve több mint 90% az újonnan belépők aránya. Ez utóbbiak esetében – a perifériális helyzetből fakadóan – érthetően nagy a fluktuáció mértéke.

A részletes mobilitási mátrixok teljes képet adnak arra vonatkozóan, hogy egyrészt mekkora a kilépések mértéke és milyen azoknak az iránya, másrészt, hogy az egyes csoportok honnan verbuválják soraikat, tehát milyen a „származás” szerinti összetételük (4–5. táblázat). A 15 éves és idősebb nem tanuló népesség körében 36%-ot tett ki azok aránya, akiknek – 2001–2005 között – változott a gazdasági aktivitása, illetve a munkaerő-piaci státusa, ám az egyes kategóriák között e tekintetben igen nagy szóródás figyelhető meg.

A mobilitás irányát tekintve a következőket lehet kiemelni:

- *A teljes munkaidős szellemi, illetve fizikai foglalkozásúak csoportjában* nagyjából hasonló (30%) a más csoportból belépők aránya, és egyúttal jelentős a két csoport közötti „átjárás” nagysága is.

- *A vállalkozók* esetében 40%-ot tett ki a más csoportból belépők hányada, azonban – a korábbi időszakokhoz képest – az immobilak viszonylag magas aránya e réteg stabilabbá válásáról tanúskodik,

- *A részmunkaidős fizikai foglalkozásúak, illetve az alkalmi munkások* csoportján belül – mint említettük – magas a más csoportokból belépők aránya. Az alkalmi munkások hasonló mértékben kapnak utánpótlást a teljes munkaidős fizikai foglalkozásúak, illetve a munkanélküliek köréből (22–23%).

- *A munkanélküliek* 22%-a már 2001-ben is munkanélküli volt, ám valójában idesorolhatjuk azokat is, akiket 2001-ben felnőtt eltartottként (18%) vettek számba. A legnagyobb mérvű beáramlás a teljes munkaidőben dolgozó fizikai foglalkozásúak köréből (30%) figyelhető meg.

4. táblázat. A 2001-ben 15 éves és idősebb nem tanulók munkaerő-piaci pozíció szerinti megoszlása, 2001, 2005 – kilépési mobilitás (%)

Kategóriák 2001-ben	Kategóriák 2005-ben											Összesen	N
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.		
1. Teljes munkaidős szellemi foglalkozású	68,5	8,2	6,1	0,6	0,1	3,7	1,4	5,1	1,8	3,5	1,0	100,0	1554
2. Teljes munkaidős fizikai foglalkozású	7,2	61,8	0,5	2,8	0,9	4,1	5,8	4,3	6,2	2,2	4,2	100,0	2436
3. Részmunkaidős szellemi foglalkozású	54,8	2,4	21,1	3,0	0,4	2,0	1,1	7,3	1,0	4,7	2,2	100,0	140
4. Részmunkaidős fizikai foglalkozású	7,2	38,2	1,4	23,0	–	7,1	4,5	4,9	5,8	2,6	5,2	100,0	150
5. Alkalmi munkás	–	17,1	–	–	19,4	23,9	1,8	–	25,6	5,6	6,6	100,0	31
6. Vállalkozó	8,7	10,7	1,7	0,6	1,3	61,0	2,9	5,4	2,7	0,9	4,2	100,0	628
7. Rokkantsnyugdíjas	0,8	1,4	0,2	2,8	0,1	2,3	66,7	19,1	2,8	0,4	3,3	100,0	780
8. Öregségi nyugdíjas*	0,5	0,4	0,4	0,5	0,0	1,0	3,0	92,9	0,4	–	0,8	100,0	3124
9. Munkanélküli	6,4	27,7	0,6	2,2	4,6	5,5	8,3	3,5	21,9	4,3	15,0	100,0	501
10. Gyermekgondozási szabadságon van	17,0	14,0	4,1	3,4	0,9	2,4	2,1	–	8,8	38,8	8,5	100,0	474
11. Egyéb eltartott	7,8	15,3	1,1	2,3	4,4	4,2	13,2	8,9	12,9	4,2	25,6	100,0	727
<i>Összesen</i>	<i>16,7</i>	<i>20,7</i>	<i>2,1</i>	<i>1,9</i>	<i>1,0</i>	<i>7,2</i>	<i>9,0</i>	<i>27,8</i>	<i>4,8</i>	<i>3,8</i>	<i>5,0</i>	<i>100,0</i>	<i>10545</i>

Megjegyzés: *Idesoroltuk az özvegyi nyugdíjasokat is.

5. táblázat. A 2001-ben 15 éves és idősebb nem tanulók munkaerő-piaci pozíció szerinti megoszlása 2001, 2005 – belépési mobilitás (%)

Kategóriák 2001-ben	Kategóriák 2005-ben											Összesen
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	
1. Teljes munkaidős szellemi foglalkozású	69,0	6,7	49,7	5,2	2,1	8,8	2,7	3,1	6,1	15,4	3,2	16,9
2. Teljes munkaidős fizikai foglalkozású	10,1	70,6	6,2	34,0	21,8	13,6	15,1	3,6	30,2	13,7	21,1	23,6
3. Részmunkaidős szellemi foglalkozású	5,2	0,2	16,2	2,5	0,7	0,4	0,2	0,4	0,3	1,9	0,7	1,6
4. Részmunkaidős fizikai foglalkozású	0,6	2,6	1,0	16,9	–	1,4	0,7	0,3	1,7	1,0	1,6	1,4
5. Alkalmi munkás	–	0,3	–	–	6,5	1,1	0,1	–	1,7	0,5	0,5	0,3
6. Vállalkozó	3,6	3,6	5,7	2,0	9,1	59,3	2,2	1,3	3,9	1,6	6,2	7,0
7. Rokkantnyugdíjas	0,4	0,5	0,7	10,6	1,0	2,4	55,0	5,1	4,3	0,9	5,3	7,4
8. Öregségi nyugdíjas	0,8	0,5	5,3	6,2	1,0	3,4	8,3	83,4	2,2	–	4,1	25,0
9. Munkanélküli	1,9	6,5	1,4	5,5	22,8	3,7	4,5	0,6	22,0	5,5	14,6	4,9
10. Gyermekgondozási szabadságon van	5,2	3,5	10,1	9,0	4,5	1,7	1,2	–	9,3	52,0	9,3	5,1
11. Egyéb eltartott	3,2	5,1	3,6	8,1	30,5	4,0	10,1	2,2	18,3	7,6	33,4	6,9
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Ld. 1. táblázat.
Megjegyzés: N = 10 545

Melléklet

M1. táblázat. *A népesedés és család jelzőszámai, 1989–2007*

Megnevezés	1989	1990	1996	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Népességszám, ezer	10 421	10 375	10 212	10 043	–	10 175	10 142	10 117	10 098	10 077	10 066
A népesség növekedési üteme	–	–0,02	–0,19	–0,21	–0,25	–0,32	–0,27	–0,25	–0,19	–0,21	–0,11
Nyers reprodukciós együttható	0,852	0,906	0,706	0,646	0,636	0,635	0,617	0,626	0,637	0,659	..
Tiszta reprodukciós együttható	0,831	0,889	0,693	0,635	0,627	0,626	0,609	0,618	0,630	0,651	..
60 éves és idősebb népesség, %	–	18,9	19,4	19,7	20,4	20,5	20,8	21,0	21,3	21,4	21,6
A nyers házasságkötési arányszám	6,4	5,9	4,6	4,3	4,5	4,5	4,5	4,3	4,4	4,4	..
A 15 éves és idősebb nők közül hajadon, %	15,3	15,9	19,7	21,7	22,0	22,6	23,1	23,6	24,1	24,7	25,2
Házasságon kívüli születés, %	12,4	13,1	22,6	29,0	30,3	31,4	32,3	34,0	35,0	35,6	..
Válás, ezer fennálló házasságra	9,6	9,9	9,7	11,0	11,0	11,6	11,6	11,6	11,8	12,0	..
15 éves és idősebb nők közül elvált, %	7,7	8,2	9,3	10,3	9,9	10,2	10,4	10,6	10,8	11,1	11,3
Átlagos háztartásnagyság	–	2,6	2,58	–	2,57	–	–	–	2,47	–	–
Egyszemélyes háztartások aránya, %*	–	24,3	26,1	–	26,2	–	–	–	29,1	–	–

Megnevezés	1989	1990	1996	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Öt- és többszemélyes háztartások aránya, %*	-	8,0	8,5	-	8,8	-	-	-	7,8	-	-
Négy- és többszemélyes háztartások aránya, %*	-	26	-	-	25,3	-	-	-	22,5	-	-
A nők átlagos életkora az első házasságkötéskor	-	22,0	-	24,7	25,2	25,7	26,1	26,5	26,9	27,3	..
A nők átlagos életkora az első gyerek születésekor	-	23,0	-	25,0	25,3	25,7	26,1	26,5	27,0	27,3	..
A gyermeknépesség eltartottsági rátája	-	31,0	-	24,8	24,3	23,8	23,5	23,1	22,8	22,4	22,1
Az idős népesség eltartottsági rátája	-	20,0	-	22,0	22,2	22,3	22,4	22,6	22,7	22,9	23,2
Az eltartott népesség rátája	-	51,0	-	46,8	46,5	46,1	45,9	45,7	45,5	45,4	45,2
Öregedési index**	-	64,5	-	88,5	91,3	93,5	95,4	97,6	99,9	102,4	104,9

M1. táblázat. A népesedés és család jelzőszámai, 1989–2007 (folytatás)

Megnevezés	1989	1990	1996	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Átlagos családnagyság, fő*	–	2,93	2,94	–	2,93	–	–	–	2,88	–
Egy szülő gyermekkel típusú családok aránya, %*	–	15,5	15,5	–	16,5	–	–	–	16,8	–
Családok megoszlása gyermekszám szerint, %										
A gyermektelen családok aránya*	–	34,3	33,2	–	33,7	–	–	–	35,4	–
Az 1 gyermekes családok aránya*	–	32,9	33,7	–	34,0	–	–	–	34,4	–
A 2 gyermekes családok aránya*	–	26,3	26,0	–	24,7	–	–	–	22,6	–
A 3 gyermekes családok aránya*	–	5,1	5,6	–	5,9	–	–	–	5,8	–
A 4 és többgyermekes családok aránya*	–	1,4	1,6	–	1,7	–	–	–	1,8	–
Nem házas együttélések aránya a párkapcsolatokon belül, %*	–	5,1	7,4	–	12,2	–	–	–	15,4	–
Állandó belső vándorlás, ezrelék	19,6	20,6	20,5	22,4	21,3	22,9	23,9	21,6	22,0	25,2
Ideiglenes belső vándorlás és visszavándorlás, ezrelék	28,2	25,2	21,3	17,2	18,2	18,4	19,0	19,9	20,9	23,4
Városi lakosság aránya, %***	–	68,6	–	67,6	67,4	67,2	67,0	66,9	66,9	66,9

Forrás: A Demográfiai Évkönyv megfelelő évi számai; * A Magyar Statisztikai Évkönyv megfelelő számai, a Népszámlálás, 2001 c. kiadvány és a KSH Mikrocenzus 2005. 2. fejelet. A népesség és a lakások jellemzői.

Megjegyzés: ** Az idős népesség a gyermek népesség százalékában. *** A 2007. január 1-jei közigazgatási beosztás szerint.

M2. táblázat. Az oktatás jelzőszámai, 1989–2007

Megnevezés	1989	1990	1994	1996	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Óvodás gyermekek aránya*	85,2	85,5	86,5	86,6	87,8	86,4	87,8	86,9	86,8	86,9	87,8	87,1
Alapfokú oktatásban részesülők*	97,7	99,1	99,0	97,8	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9	99,3	99,1
Szaktanácsképző és szakiskolai oktatásban részesülők*	31,0	30,3	26,0	25,1	18,0	17,9	17,7	17,4	17,3	17,3
Középiskolai oktatásban részesülők*	40,2	40,2	47,5	55,0	57,8	58,7	59,0	59,1	59,8	60,5
Nappali felsőfokú oktatásban részesülők*	8,2	8,5	10,9	12,9	17,5	19,5	21,5	23,2	24,4	25,3	26,2	26,3
A felsőfokú oktatásban részesülők közül esti és levelező tagozaton, %	..	29,3	30,1	32,2	43,8	44,8	46,7	47,1	46,6	45,4	42,7	38,9
16 éves korban nappali tagozaton tanul, %	86,2	93,8	89,0	88,7	91,8	94,0	95,2	95,2	94,1	97,5
20 éves korban nappali tagozaton tanul, %	17,1	26,3	38,0	37,0	40,6	46,7	49,2	49,3	50,6	53,2
Életen át tartó tanulás**					2,9	2,7	2,9	4,5	4,0	3,9	3,8	..
Korai iskolaelhagyók**					13,8	12,9	12,2	11,8	12,6	12,3	12,4	..

Forrás: Magyar Statisztikai Évkönyv megfelelő kiadásainak *Oktatás* című fejezetei.

Megjegyzés: *Nettó iskolázási arányok. (Az egyes oktatási szintekre jellemző korcsoportokba tartozó tanulók és az azonos korú népesség aránya. 2005-ig a figyelembe vett korcsoportok: óvoda 3–5 éves; alapfokú oktatás 6–13 éves; szaktanácsképző és szakiskola 14–17 éves; középiskola 14–17 éves; egyetem, főiskola 18–22 éves; összesen tanuló 3–22 éves. 2005-től az óvodáskorúak esetében 3–6 éves, az alapfokú oktatásnál a 7–14 éves népességre vetített adatok szerepelnek.) **Az adatok a 25–64 éves népességre vonatkoznak. (Forrás: Eurostat. Strukturális indikátorok.)

M3. táblázat. A foglalkoztatás jelzőszámai, 1992–2007

Megnevezés	1992	1993	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása, %												
Férfiak												
Foglalkoztatottak	59,0	55,6	54,6	54,9	57,3	57,1	57,1	57,6	57,5	57,4	58,0	..
Munkanélküliek	7,5	8,5	6,5	5,1	4,3	3,8	3,7	3,8	3,7	4,3	4,5	..
Gazdaságilag aktívák	66,5	64,1	61,1	60,0	61,7	60,9	60,8	61,4	61,2	61,7	62,5	..
Gazdaságilag nem aktívák	33,5	35,9	38,9	40,0	38,3	39,1	39,2	38,6	38,8	38,3	37,5	..
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	..
Munkanélküliségi ráta	11,3	13,2	10,7	8,5	7,0	6,3	6,1	6,1	6,1	7,0	7,2	..
Nők												
Foglalkoztatottak	46,6	43,5	39,6	41,0	43,2	43,1	43,3	44,3	44,1	44,2	44,4	..
Munkanélküliek	4,5	5,0	3,8	3,1	2,6	2,3	2,5	2,6	2,9	3,6	3,8	..
Gazdaságilag aktívák	51,1	48,5	43,4	44,1	45,8	45,4	45,8	46,9	47,0	47,8	48,2	..
Gazdaságilag nem aktívák	48,9	51,5	56,6	55,9	54,2	54,6	54,2	53,1	53,0	52,2	51,8	..
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	..
Munkanélküliségi ráta	8,7	10,4	8,8	7,0	5,6	5,0	5,4	5,6	6,1	7,5	7,8	..
Együtt												
Foglalkoztatottak	52,8	49,3	46,7	47,7	50,0	49,8	49,9	50,6	50,5	50,5	50,9	50,9
Munkanélküliek	5,7	6,7	5,1	4,0	3,4	3,0	3,1	3,2	3,3	4,5	4,1	4,0
Gazdaságilag aktívák	58,7	56,0	51,8	51,7	53,4	52,8	52,9	53,8	53,8	54,5	55,0	54,9
Gazdaságilag nem aktívák	41,3	44,0	48,2	48,3	46,6	47,2	47,1	46,2	46,2	45,5	45,0	45,1
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Munkanélküliségi ráta	9,8	11,9	9,9	7,8	6,4	5,7	5,8	5,9	6,1	7,2	7,5	7,4

M3. táblázat. A foglalkoztatás jelzőszámai, 1992–2006 (folytatás)

Megnevezés	1992	1993	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
A foglalkoztatottak ágazatok szerinti megoszlása, %											
Mező- és erdőgazdaság	11,3	9,1	8,3	7,5	6,6	6,3	6,2	5,5	5,3	5,0	4,9
Ipar, építőipar	35,0	33,8	32,6	34,2	34,0	34,3	34,1	33,3	32,8	32,4	32,2
Szolgáltatás	53,7	57,1	59,1	58,3	59,4	59,4	59,7	61,2	61,9	62,6	62,9
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
A foglalkoztatottak megoszlása foglalkozásuk jellege szerint, %*											
Alkalmazott	79,6	81,9	82,1	84,0	85,0	85,7	86,2	86,7	85,8	86,3	87,3
Szövetkezeti tag	5,6	3,6	2,2	1,5	1,0	0,8	0,6	0,2	0,2	0,2	0,1
Társas vállalkozás tagja	6,4	5,2	4,2	3,8	3,4	3,0	2,8	2,9	3,5	3,8	3,2
Egyéni vállalkozó	7,2	8,2	10,3	10,0	10,0	9,8	9,7	9,6	10,0	9,3	9,4
Segítő családtag	1,2	1,1	1,1	0,8	0,7	0,7	0,6	0,5	0,4	0,4	–
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Munkanélküliségi ráta korcsoportok szerint, %											
15–19 éves	27,0	33,3	30,4	24,8	23,7	21,2	27,1	32,2	34,9	37,8	37,0
20–24 éves	14,0	17,0	14,5	11,1	10,4	9,5	11,1	11,5	13,4	17,5	17,2
25–29 éves	11,7	13,0	11,3	8,3	7,3	7,0	7,0	6,9	6,5	8,2	8,6
30–39 éves	9,3	11,1	9,1	7,3	5,9	5,4	5,6	5,7	6,0	6,8	6,9
40–54 éves	7,4	9,0	7,6	5,9	5,0	4,3	4,2	4,4	4,7	5,5	6,1
55–59 éves	6,2	8,9	6,1	4,6	3,3	3,1	3,5	2,9	3,4	4,4	4,1
60–74 éves	4,3	10,1	5,4	9,0	1,7	2,1	1,4	1,9	1,8	2,2	2,7
Összesen	9,8	11,9	9,9	7,8	6,4	5,7	5,8	5,9	6,1	7,2	7,5

M3. táblázat. A foglalkoztatás jelzőszámai, 1992–2006 (folytatás)

Megnevezés	1992	1993	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
A foglalkoztatottak megoszlása iskolai végzettség szerint, %												
8 általánosnál												
kevesebb	3,5	2,1	1,6	1,2	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,3	0,3
8 általános	25,6	25,2	23,6	21,4	21,0	16,7	16,5	15,8	14,7	14,0	13,8	12,9
Szakmunkásképző, szakiskola												
Gimnázium, szakközépiskola	26,8	27,7	29,6	30,5	30,7	32,3	33,1	33,3	32,2	31,3	31,4	31,6
Főiskola	29,6	30,1	30,5	30,6	31,3	33,0	32,5	32,7	33,8	33,6	33,3	33,7
Egyetem	8,2	8,8	8,8	9,6	9,5	10,1	10,3	10,8	11,3	12,3	12,6	13,0
<i>Összesen</i>	6,3	6,0	5,9	6,6	6,7	7,2	7,0	6,9	7,6	8,5	8,6	8,4
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
A munkanélküliek megoszlása a legmagasabb iskolai végzettség szerint, %												
8 általánosnál												
kevesebb	6,8	5,8	4,5	4,9	4,5	2,5	2,8	3,0	3,1	2,4	2,4	3,0
8 általános	37,4	35,9	35,6	32,9	34,6	29,9	32,6	32,2	30,3	28,7	27,9	29,5
Szakmunkásképző, szakiskola												
Gimnázium, szakközépiskola	31,8	33,7	35,5	36,5	34,3	38,9	37,2	36,0	37,6	35,6	35,5	34,0
Főiskola	20,4	21,3	21,1	21,5	22,9	24,6	23,3	23,2	23,6	25,7	26,7	26,0
Egyetem	2,1	2,4	2,7	2,7	2,5	2,8	3	3,5	3,9	5,1	5,0	5,4
<i>Összesen</i>	1,4	1,0	1,0	1,4	1,2	1,3	1,1	2,0	1,4	2,4	2,5	2,1
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

M3. táblázat. A foglalkoztatás jelzőszámai, 1992–2006 (folytatás)

Megnevezés	1992	1993	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Aktivitási arány korcsoportok szerint, %											
15–19 éves	23,2	20,8	15,3	15,8	11,6	9,7	6,8	5,9	5,5	5,3	5,4
20–24 éves	71,1	68,5	61,3	61,5	59,3	56,3	54,8	53,0	48,4	47,5	47,0
25–29 éves	77,6	76,2	72,4	72,9	75,2	75,7	75,1	75,6	76,7	77,4	77,9
30–39 éves	86,6	84,9	81,2	79,3	80,2	80,1	79,9	80,7	80,2	81,1	82,2
40–54 éves	81,7	79,4	76,2	74,1	76,5	75,8	75,9	76,9	76,8	77,7	78,4
55–59 éves	34,3	30,9	29,2	25,9	35,1	37,5	41,5	45,7	47,9	50,8	52,0
60–74 éves	10,3	7,9	4,6	4,2	4,5	4,6	5,3	6,1	7,2	7,2	6,9
<i>Összesen</i>	58,6	56	51,8	51,7	53,5	53,3	52,9	53,8	53,8	54,5	55,0
A munkanélküli ellátás mértéke az átlag keresetekhez viszonyítva, %											
	39,5	35,9	28,7	27,8	26,6	26,6	26,0	25,8	25,9	26,3	..

Forrás: A KSH Munkaerő-felmérés; *Szociális Statisztikai Évkönyv*. *2006-tól az adatok forrása az MTA KTI *Munkaerő-piaci Tükör* c. kiadványa.

Megjegyzés: A foglalkoztatottak megoszlása iskolai végzettség szerint c. táblázat adatait a sorkatonák nélkül közöltük. 1999-től a bevezetett új kérdőív az iskolai végzettségnek és a szakmai képzettségnek az eddiginél pontosabb besorolását teszi lehetővé. Az új besorolás miatt az iskolai végzettségek az előző évekkel közvetlenül nem hasonlíthatók össze.

M4. táblázat. A lakossági jövedelmek jelzőszámai, 1990–2007

Megnevezés	1990	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Egy főre jutó bruttó hazai termék, 1990 = 100	100,0	84,9	87,3	88,7	89,9	94,0	98,6	104,1	109,7	114,2	119,8	125,2	131,5	137,2	142,7	–
Egy főre jutó reáljövedelem, 1990 = 100	100,0	90,3	92,7	87,7	87,1	87,8	91,0	91,7	95,7	100,3	106,6	111,9	116,6	120,9	..	–
Egy keresőre jutó reálkereset, 1990 = 100	100,0	88,1	94,5	82,9	78,8	82,7	85,6	87,7	89,0	94,7	107,6	117,4	116,3	123,5	127,8	–
Reál kereseti index (nettó) előző év = 100	94,3	96,1	107,2	87,8	95,0	104,9	103,6	102,5	101,5	106,4	113,6	109,2	99,0	106,3	103,5	–
Az alsó decilis részesedése az összes személyi jövedelemből, % (S1)*	3,2	3,3	3,2	..	3,3	..	3,6
A felső decilis részesedése az összes személyi jövedelemből, % (S10)*	24,3	24,8	25,7	..	25,1	..	23,5
S10/S1*	7,5	7,6	8,1	..	7,6	..	6,5
Gini-együttható*	0,300	0,306	0,316	..	0,308	..	0,271

Forrás: Magyar Statisztikai Évkönyv megfelelő évi kiadványai. *TÁRKI Háztartás Monitor megfelelő évi adatfelvételei.

M5. táblázat. A fogyasztás jelzőszámai, 1993–2004 (%)

Megnevezés	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2002	2003	2004
A kiadások szerkezete											
Élelmiszerek	33,8	34,0	34,5	33,1	33,3	–	29,9	28,6	28,8	25,5	24,4
Élvezeti cikkek	6,0	6,2	5,8	5,6	5,5	5,7	5,7	5,4	5,6	5,4	5,1
Ruházkodás	7,4	7,0	6,0	5,9	5,8	6,1	6,0	5,7	5,6	5,3	5,1
Lakásfenntartás	14,2	14,3	16,3	17,9	18,6	17,7	18,6	18,3	17,6	17,8	19,0
Háztartásvitel, lakásfelszerelés	5,6	5,6	5,1	4,6	4,5	5,0	5,0	5,7	5,2	5,5	5,3
Egészségügy, testápolás	3,8	4,0	4,4	4,8	4,8	4,8	5,0	5,8	6,2	6,2	6,1
Közlekedés, hírközlés	13,1	12,7	11,8	12,4	13,0	13,4	14,9	15,9	16,5	17,8	18,3
Művelődés, üdü- lés, szórakozás	6,1	6,0	6,2	6,4	5,8	6,5	6,6	6,5	7,0	7,9	8,0
Egyéb személyes célú kiadás	3,1	3,1	3,0	3,4	3,3	4,1	4,3	3,8	3,0	3,1	3,4
Lakásberuházás	6,1	6,9	6,9	5,9	5,3	4,2	4,0	4,4	4,4	5,5	5,1
Összes személyi célú kiadás*	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Tartós fogyasztási cikkek**	5,8	5,4	4,2	3,6	3,6	4,4	4,3	5,7	5,5	7,4	6,3

M5. táblázat. A fogyasztás jelzőszámai, 2000–2007 – a COICOP-rendszer besorolása szerint*** (%) (folytatás)

Megnevezés	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
A kiadások szerkezete								
Élelmiszerek és alkoholmentes italok	29,1	29,6	29,1	25,6	24,1	22,6	23,0	
Szeszes italok, dohányárúk	3,7	3,8	3,9	3,8	3,6	3,6	3,2	
Ruházat és lábbeli	5,8	5,8	5,8	5,5	5,3	5,0	4,8	
Lakásszolgáltatás (víz stb.)	18,5	17,6	17,7	18,1	19,3	19,4	19,8	
Lakberendezés, lakáskarbantartás	5,3	4,8	4,9	5,3	5,0	4,7	4,5	
Egészségügy	3,6	3,8	3,9	4,0	4,0	4,1	3,9	
Közlekedés és szállítás	10,6	10,6	10,7	11,7	12,0	14,1	13,6	
Hírközlés	5,3	5,5	5,7	6,2	6,3	6,5	7,1	
Szabadidő és kultúra	7,1	7,5	7,6	8,4	8,4	8,5	8,3	
Oktatás	0,4	0,7	0,6	0,8	0,9	0,8	0,9	
Vendéglátás és szálláshely-foglalás	2,9	3,3	3,1	3,4	3,5	3,2	3,4	
Egyéb termékek és szolgáltatások	7,6	7,0	7,0	7,2	7,5	7,5	7,4	
<i>Összesen</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	
A háztartások infokommunikációs eszközökkel való ellátottsága, %								
Mobiltelefon						79,9	84,4	86,4
Asztali számítógép						40,7	47,1	50,6
Hordozható számítógép						6,3	9,2	11,4
Kézi számítógép						1,6	1,8	1,8
Internet-hozzáférés						22,1	32,3	38,4
Szélessávú internetkapcsolat						10,9	22,0	33,0

Forrás: KSH *Családi Költségvetési Adattár* megfelelő évi kiadványai.

Megjegyzés: *Az összes személyi célú kiadás pontos értéke a kerekítések miatt eltérhet a 100%-tól. **Az összes személyes célú kiadás százalékában. ***2000-től – a COICOP-rendszerre való áttérés miatt – az egyes fogyasztási célú kiadások besorolása változott, ezért 2000 és 2004 között, az összehasonlíthatóság érdekében mindkét besorolás szerint közöljük az adatokat.

M6. táblázat. A lakáshelyzet jelzőszámai, 1990–2006

Megnevezés	1990	1996	2001	2003	2005	2006
Száz szobára jutó személyek száma, fő	114	104	105	104	111	92
Ezer lakosra jutó épített lakás, db ^a	4,2	2,8	2,8	3,5	4,1	3,4
Az új lakások átlagos alapterülete, m ²	90	97	97	95	87	89
Három- és többszobás lakás, %	39,6	40,8 ^a	46,1 ^b	50,8 ^c	50,4 ^d	–
Vízvezetékekkel ellátott lakás, %	83,3	87,6 ^a	91,7 ^b	93,8 ^c	94,8 ^d	.. ^e
Közcsonnával ellátott lakás, %	43,8	46,9 ^a	–	64,8 ^c	66,5 ^d	.. ^e
WC-vel ellátott lakás, %	74,1	80,6 ^a	87,4 ^b	91,0 ^c	90,7 ^d	.. ^e
Vezetékes gázzal ellátott lakás, %	40,2	59,9 ^a	68,0 ^b	76,4 ^c	76,4 ^d	.. ^e
A lakásberuházások aránya a nemzetgazdaság beruházásain belül	24,7	20,4	18,3	22,2	19,1	16,6

Forrás: Az 1990. és 2001. évi népszámlálások és az 1996. és 2005. évi Mikrocenzus megfelelő kötetei.

Megjegyzés: a) Az 1996-os Mikrocenzus adatállományából számított, a lakott lakásokra vonatkozó adat. b) A 2001. évi népszámlálás képviseleti mintája alapján számított, a lakott lakásokra vonatkozó előzetes adat. c) A *Lakásvizonyok 2003* című reprezentatív felvétel alapján számított adatok. d) A 2005. évi Mikrocenzus adatállományából számított, a lakott lakásokra vonatkozó adat. e) A 2006-ra vonatkozó adatok azért hiányoznak, mert a korábbi időszakra közölt adatok lakossági vizsgálatokból származnak (cenzusokból, reprezentatív adatgyűjtésekből), amelyek a lakott lakásokra vonatkoznak. 2006-tól csak továbbvezetett adatok alapján közöl a *Lakásstatisztikai Évkönyv* adatokat, amelyek a nem lakott lakásokra vonatkoznak. Az eltérések jelentősek, ezért a különböző forrás alapján rendelkezésre álló adatokat nem lehet idősorba állítani.

M7. táblázat. Az egészségi állapot jelzőszámai, 1989–2006

Megnevezés	1989	1990	1994	1996	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Születéskor várható átlagos élettartam										
Férfi	65,44	65,13	64,84	66,06	67,11	68,26	68,29	68,59	68,56	69,03
Nő	73,79	73,71	74,23	74,7	75,59	76,56	76,53	76,91	76,93	77,35
40 éves korban várható átlagos élettartam										
Férfi	29,07	28,84	28,08	28,82	29,57	30,41	30,33	30,63	30,48	30,90
Nő	36,17	36,05	36,19	36,58	37,17	37,97	37,84	38,10	38,12	38,47
60 éves korban várható átlagos élettartam										
Férfi	14,79	14,72	14,66	14,88	15,29	15,98	15,79	16,06	16,04	20,85
Nő	19,16	19,02	19,32	19,44	20,04	26,74	20,61	20,86	16,30	21,13
Csecsemőhalandóság, ezer élve születésre	15,7	14,7	11,5	10,9	9,2	7,2	7,3	6,6	6,2	5,7
A daganatos betegségek okozta elhalálozások száma 100 ezer lakosra*		301,2	321,5	332,3	336	330,1	336,7	337,3	317,8	321,7
A keringési rendszer okozta elhalálozások száma 100 ezer lakosra*		736,8	722,9	725,8	687,1	667,7	682,5	665,2	703,3	660,9
Az ápolás átlagos időtartama		12,7	–	–	8,9	8,5	8,4	8,2	8,1	7,9
Rokkantnyugdíjasok száma, ezer***	502	543	690	745	763	789	800	806	808	806
10 ezer lakosra jutó nyilvántartott orvosok száma**	33,8	35,9	40,6	43,3	..	36,8	37,8	38,5	32,3	35,3
10 ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma**	99,3	98,3	96,1	89,9	81,8	79,2	78,9	78,8	79,0	79,3
Egészségügyre fordított kiadások a GDP %-ában	–	–	–	7,2	6,6	7,8	..	8,3 ^a	–	–

Forrás: A KSH Demográfiai Évkönyv megfelelő számai. **A KSH Egészségügyi Statisztikai Évkönyv megfelelő számai. ***A Szociális Statisztikai Évkönyv megfelelő számai. a) OECD, Health Data.

Megjegyzés: *A 2005. évi halálloki feldolgozások során áttértek az automatikus ún. gépi feldolgozásra. A módszertani váltás bizonyos változásokat eredményezett a halálloki struktúrában és egyes halállokoknál megváltoztatta az idősorok korábban kialakult irányzatát.

M8. táblázat. A művelődés jelzőszámai, 1989–2006

Megnevezés	1989	1990	1992	1994	1996	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
A kiadott könyvek (művek) száma, 100 ezer lakosra	72	72	74	93	87	90	88	99	90	111	128	113
A kiadott könyvek példányszáma, 100 ezer lakosra	1025	1091	786	720	510	352	323	449	323	317	406	407
Színházlátogatások száma, száz lakosra	49	48	46	40	38	39	38	41	41	43	44	41
Mozi látogatások száma, száz lakosra	440	349	148	155	130	143	154	150	135	135	120	116
Múzeumlátogatások száma, száz lakosra	154	135	98	104	97	99	95	96	102	114	114	115

Forrás: Magyar Statisztikai Évkönyv megfelelő kiadásainak Kultúra című fejezetei.

M9. táblázat. A deviancia jelzőszámai, 1989–2006

Megnevezés	1989	1990	1994	1996	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Öngyilkosság, 100 ezer lakosra	41,6	39,9	35,3	33,7	32,6	29,2	28	27,7	27,2	26,0	24,4
Alkoholos májbetegség okozta haláleset, 100 ezer lakosra*	38,8	39,4	70,9	54,1	57,4	51,5	49,1	49,2	47,6	29,7	35,1
Egy főre jutó évi borfogyasztás, liter**	23	28	29	30	28	34	34	32	32	33	–
Egy főre jutó évi sörfogyasztás, liter**	104	105	85	71	72	71	73	75	73	73	–
Egy főre jutó évi égetett szeszesital fogyasztás, 100 fokos alkohol, liter**	5,0	4,3	3,5	3,2	3,2	3,4	3,4	3,5	3,6	3,5	–
Egy főre jutó évi összes szeszesital fogyasztás, 100 fokos alkohol, liter**	11,3	11,1	10,4	10,2	10,0	11,0	11,1	11,1	11,1	11,0	–
Pszichiátriai gondozókban nyilvánított beteg, 10 ezer lakosra***	118	123	135	136	130	130	133	135	140	141	149
Jogerősen elítélt, 10 ezer lakosra****	76	56	92	98	113	110	115	109	115	114	113
Ismertté vált közvédas bűncselekmények, 100 ezer lakosra*****	2 168	3 291	3 795	4 572	4 496	4 571	4 142	4 081	4 144	4 323	4 227

Forrás: KSH Demográfiai Évkönyv megfelelő számai. ** KSH, *Élelmiszermérlegek és Tápanyagfogyasztás*, 2004-től. ***Az Egészségügyi Statisztikai Évkönyv megfelelő számai. **** Az Országos Igazságszolgáltatási Tanács megfelelő számai alapján a KSH publikálja.

*****Az Egységes Rendőrségi- Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (ERÜBS) adatai alapján számítva.

Megjegyzés: *Az 1996. január 1-jével bevezetett Betegségek Nemzetközi Osztályozása (BNO X. revíziója) lehetőséget ad az alkoholos májzsugorodásban meghaltaknak más betegségcsoportokba való besorolására. Az ebből adódó eltérés nagyságrendjéről nincs információnk. Besorolás: 1995-ig „Alkoholos májbetegség és májzsugor”; 1996-tól „Alkoholos májbetegség”.